

ת"פ 23691/03/18 - תביעות מרום הגליל והגולן נגד פלוני

בית משפט השלום בקריית שמונה

ת"פ 23691-03-18 תביעות מרום הגליל והגולן נ' פלוני

בפני בעניין: כבוד השופטת רות שפילברג כהן
תביעות מרום הגליל והגולן

המאשימה

נגד
פלוני

הנאשם

גזר דין - ללא הרשעה

כתב אישום ורקע

1. נגד הנאשם הוגש כתב אישום, מתוקן במסגרת הסדר טיעון, המייחס לו עבירה של תקיפת בת זוג, לפי סעיף 382(ב) **לחוק העונשין, התשל"ז-1977**.

2. בהתאם לכתב האישום המתוקן, עת שהו הנאשם והמתלוננת, אשתו ואם שלושת ילדיו, בביתם, התפתח בין השניים ויכוח שנסב סביב עניין השלכת פח האשפה. הנאשם פיזר ברחבי הבית את האשפה שבשקית, תקף את המתלוננת בזמן שאחזה בבנם בן השנה וחצי, בכך שהשליך לעברה 2 תפוזים, האחד פגע בראשה והשני פגע בכתפה. בהמשך, הנאשם השליך לכיוונה בטטה, שפגעה בפניה של המתלוננת, וגרמה לה לכאב עד שהחזיקה את אזנה הימנית בידיה.

3. ביום 5/11/18 הודיעו הצדדים כי הגיעו להסדר טיעון, כתב האישום תוקן למתכונתו שפורטה לעיל, הנאשם הודה והורשע, והוסכם כי יתקבל תסקיר מטעם שרות המבחן, שיתייחס, בין היתר, לשאלת ביטול ההרשעה, כשהמאשימה תעתור להותיר ההרשעה. מעבר לכך הוסכם כי הצדדים יטענו באופן פתוח.

תסקיר שירות המבחן

4. בתסקיר מיום 14/4/19, הומלץ להטיל על הנאשם צו מבחן למשך 18 חודשים, במהלכו יעבור הנאשם טיפול בתחום מניעת אלימות במשפחה. כן הומלץ על ביטול ההרשעה בדין.

עמוד 1

בתסקיר צוין כי הנאשם בן 45, נשוי ואב לשלושה ילדים, בין הגילאים שנתיים וחצי ל-16. בוגר 12 שנות לימוד ובעל תעודת בגרות מלאה. למד בלימודי עתודה, הוכשר כטכנאי מחשבים, ושירת שירות צבאי מלא בתחום זה. מאז 1995 מועסק כאיש תוכנה ואחראי מחלקת שירות.

אחיו הצעיר של הנאשם סובל מפיגור שכלי ומתגורר במוסד טיפולי בשנתיים האחרונות, מאז נפטר אביהם ממחלת הסרטן. לנאשם קשר קרוב ומשמעותי עם אחיו, אשר לאורך השנים התגורר עם המשפחה וטופל על ידה. האם נפטרה לפני כחמש שנים בגיל 65. בשל בעיות בריאות של הוריו, היה מוטל על הנאשם נטל הטיפול באחיו ותפעול הבית תקופה ממושכת. כיום מתפקד הנאשם כאפוטרופוס של אחיו ומבקרו בקביעות.

הנאשם והמתלוננת נישאו בשנת 2001. לדבריו, הקשר בינו ובין אשתו טוב, אך הוא אדם סגור, וקשיים בתקשורת הזוגית החלו לאחר הולדת בנם הקטן, לו רגישויות שונות. השניים, לדבריו, משקיעים מאמצים כדי לשקם את התא המשפחתי לאחר האירוע הנדון. שעה ששהה בהרחקה מהבית, החליט לקבל עזרה מקצועית, וטופל אצל פסיכולוגית פרטית כשמונה מפגשים. הנאשם לא הציג אישורים בדבר הטיפול.

אין לחובת הנאשם הרשעות קודמות. הנאשם נטל אחריות לביצוע העבירות, ותיאר ביצוען על רקע לחץ משמעותי שחווה. לדבריו, ההתנהלות אינה אופיינית לו ונבעה מתסכול ומרעב שחש. הנאשם הביע חרטה כנה על התנהלותו.

משיחה שקיים שירות המבחן עם המתלוננת עלה כי הנאשם לא נהג במשך השנים כלפיה באלימות פיזית, אולם לאחר תקופה של מספר שנים החל לנקוט באלימות מילולית כלפיה, בעיקר במצבי לחץ. לדבריה, הבליגה על היחס הבוטה שקיבלה אך באירוע הנדון חשה כי פרץ את הגבולות. המתלוננת מסרה כי תקופת ההרחקה והטיפול שעבר הנאשם הובילה לשיפור משמעותי בהתנהגותו כלפיה, לתקשורת המתאפיינת בסבלנות ובמאמצים לשיקום התא המשפחתי. הנאשם הוא דמות משמעותית עבור ילדיו, אך לדבריה זקוק להמשך הטיפול שיבסס את השינוי ההתנהגותי שהחל. שירות המבחן התרשם כי המתלוננת כאשה אסרטיבית שלא תהסס לפנות לרשויות במידה ותופעל אלימות כלפיה.

שירות המבחן ציין את תכונותיו של הנאשם המהוות גורמי סיכוי לשיקום, את נטילת האחריות מצדו, וכן ציין כי העבירה בוצעה נוכח קשיים רגשיים שחווה ולא כתוצאה מדפוסים עבריינים. הנאשם הביע נכונות להשתלב בטיפול במסגרת שירות המבחן, והומלץ על הטלת צו מבחן למשך 18 חודשים כאמור.

באשר לביטול ההרשעה צוין כי הנאשם עובד משך 25 שנים באותו המקום, אך מדובר בעסק עצמאי שעלול להיסגר בעתיד והרשעתו עלולה להגביל אותו בעתיד במידה וירצה להשתלב במקום עבודה אחר. לדבריו, הקפיד לאורך חייו על התנהלות שומרת חוק, וחשש כי הרשעה תתייג אותו כעובר חוק. שירות המבחן ציין כי הנאשם אינו בעל מאפיינים עבריינים ונוכח הפגיעה בדימויו העצמי ובסיכוי העסקה עתידיים, הומלץ על ביטול הרשעתו.

טיעוני הצדדים לעונש

ביום 17/4/19 טענו הצדדים לעונש, בעל-פה.

5. טיעוני ב"כ המאשימה

ב"כ המאשימה עתר להותיר את הרשעת הנאשם על כנה, לאמץ את המלצת שירות המבחן לגבי הטלת צו מבחן, ובנוסף להטיל על הנאשם מאסר על-תנאי. נטען, כי הנאשם נטל אחריות, הודה, אין לחובתו הרשעות קודמות, תסקיר שירות המבחן מפורט וחיובי. יחד עם זאת, הנאשם אינו עומד בתנאים שנקבעו בפסיקה ביחס לביטול הרשעה בדין, מדובר בעבירה מסוג העבירות בהן ראוי להותיר את ההרשעה בדין על כנה, שכן לא הוכחה פגיעה ממשית בעיסוקו של הנאשם, שהוא שכיר בעסק עצמאי, וחששו לגבי אפשרויות תעסוקה בהמשך דרכו הוא חשש עתידי וערטיילאי.

6. טיעוני ב"כ הנאשם

ב"כ הנאשם ביקש מבית-המשפט לאמץ את המלצות שירות המבחן, להטיל על הנאשם צו מבחן בלבד, ולבטל את הרשעתו בדין. נטען, כי מדובר בנאשם המנהל אורח חיים נורמטיבי ועובד שנים ארוכות כטכנאי מחשבים באותו מקום עבודה. הנאשם אינו יודע מה יהיה עתיד החברה וקיים סיכון לאיבוד מקום הפרנסה. בתחום זה, אם יידרש להציג עברו הפלילי במקום עבודה אחר, יידרש להציג עבר נקי והרשעתו תפגע בסיכויו להתקבל, ותפגע פגיעה חמורה בסיכויו שיקומו.

כן טען הסנגור כי עבירת האלימות במשפחה הנה ברף התחתון של חומרה.

עוד נטען, כי נסיבות חייו של הנאשם מורכבות ופורטו בהרחבה בתסקיר שירות המבחן. הנאשם טיפל לאורך שנים באחיו החוסה ולאחרונה אביו נפטר והוא מטפלו היחיד. הנאשם תרם רבות לאורך השנים למדינה.

הנאשם בחר לעבור טיפול מיוזמתו ובחר בדרך השיקום, ושירות המבחן התרשם כי מדובר באירוע נקודתי, כי המתלוננת אסרטיבית, וכי הענישה ההולמת בנסיבות העניין הנה צו מבחן בלבד. נטען, כי הטלת עונש אחר תגרום לפגיעה בנאשם ובמשפחתו, התלויה בו לפרנסתו.

7. דברי הנאשם

הנאשם טען כי יש סיכון להמשך קיומו של העסק בו עובד. כן דיווח כי לאחר האירוע הנדון עבר טיפול אצל פסיכולוגית. הוא והמתלוננת שבו להתגורר יחד לפני שנה, היחסים ביניהם ובינו ובין ילדיו טובים.

שאלת ההרשעה

הכלל בהליך הפלילי הוא כי נאשם בגיר, שהוכחה אשמתו - יורשע בדין.

הימנעות מהרשעה הינה חריג לכלל, שהנו מוצדק רק במקרים נדירים וחריגים, בהם אין יחס סביר בין הנזק הצפוי לנאשם מן ההרשעה, אשר יש לקבוע כי הוא ממשי וחריף, לבין היעדר חומרתה של העבירה, שניתן להימנע מהרשעת מבצעה, מבלי שהדבר יפגע באינטרס הציבורי ובערך המוגן.

הכלל המנחה לגבי הימנעות מהרשעה, נקבע בע"פ 2083/96 **תמר כתב נגד מדינת ישראל (21.08.97)**, שם נקבע כי הימנעות מהרשעה תהיה מוצדקת רק בהתקיים שני תנאים מצטברים:

"ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה.."

בע"פ 2513/96 **מדינת ישראל נגד ויקטור שמש (02.09.96)**, נקבע כי ניתן להסתפק במבחן בלי הרשעה, רק במקרים מיוחדים ויוצאי דופן. הימנעות מהרשעה על ידי בית המשפט כאשר אין לכך צידוק ממשי מפרה את הכלל בדבר הרשעה ובכך פוגעים גם בעקרון השוויון בפני החוק.

9. לאור האמור לעיל, ניתן לומר כי השאלה אם ניתן להימנע מהרשעת נאשם נענית תוך איזון הדדי בין שני שיקולים שמשקלם משפיע זה על זה - ככל שהעבירה חמורה יותר, נסיבותיה קשות, ופגיעתה בערכים ובמוסכמות החברתיות גבוהה יותר, אזי הימנעות מהרשעה של מבצעה תהיה פחות סבירה ומוצדקת, ותתאפשר, אם בכלל, רק מקום בו תוכח פגיעה ניכרת וקשה בעתידו של הנאשם.

10. אקדים ואומר כי החלטתי לבטל את הרשעתו של הנאשם, בהתאם למומלץ על ידי שרות המבחן.

יוזכר, כי מראש שאלת ההרשעה הנה השאלה העיקרית שבמחלוקת הצדדים, וכי המאשימה עותרת לענישה בלתי מחמירה.

אמנם מדובר בעבירה מסוג העבירות אשר בדרך כלל מכתבות הרשעה בגינן, ובנוסף, הנאשם אינו צפוי לנזק וודאי אם תירשם לחובתו ההרשעה, ואולם החלטתי, לאחר התלבטות, כי יש ליתן בכורה לשיקולי הפרנסה של משפחת הנאשם, ולהותיר את גליון הרישום הפלילי שלו, שהיה עד כה נקי, ללא הרשעה בדין.

סבורני כי ביטול ההרשעה יסייע לשיקומו של הנאשם, אשר מאז שהואשם השתלב בהליך טיפולי פרטי, ומומלץ כיום לצו מבחן.

מדובר בנאשם נורמטיבי, המועסק בעסק פרטי, במשך שנים רבות, במקצועו כטכנאי מחשבים. סכנת הפיטורים איננה מרחפת כעת מעל ראשו, ואולם הובע מצדו חשש שמא ייפלט מחדש לשוק העבודה, ואזי יינזקו סיכויו

למצוא עבודה אחרת בשל הרשעתו.

החלטתי שלא להחמיר עם הנאשם, בנסיבות העבירה ולאור נסיבותיו האישיות, רק כי פרנסתו כרגע יציבה, ולבטל את הרשעתו, כפי שהיה נעשה לגבי נאשם עם נתונים זהים, אשר הרשעה הייתה מסכנת את עתידו התעסוקתי.

11. באופן יחסי, מבחינת נסיבותיה, העבירה שבוצעה אינה מצויה ברף גבוה של חומרה. מעשה התקיפה שהנאשם תקף את אשתו נעשה בהשלכת פרטי מזון לעברה במהלך מריבה. אין, אמנם, להמעט מחומרתו של מעמד מכאיב ומשפיל, כפי שכתב האישום מתאר, ואולם בהינתן כי מדובר באירוע יחידי של אלימות זוגית, בחוסר שליטה, וללא גרימת נזק - ביטול הרשעה בא בחשבון, אם הנסיבות האישיות הולמות זאת.

12. כאמור, הנאשם, בן 45, ונעדר כל עבר פלילי, אב לשלושה, בהם פעוט כבן שלוש, וילד הסובל מקשיים. בגין העבירה בהורשע, שהה הנאשם תקופה ממושכת בהרחקה מביתו, כאשר בשנה החולפת, שב להתגורר בבית ובני הזוג עורכים מאמצים כדי לשקם את הקשר הזוגי שלהם, ואת התא המשפחתי. בטיעוני הנאשם צוין כי הנאשם השתלב מיוזמתו בטיפול פסיכולוגי, קיים 8 מפגשים, ועורך מאמצים לשינוי ולשיקום מערכת היחסים הזוגית.

דברי הנאשם באשר לטיפול ולשינוי שעבר בתקופת הדיון בעניינו, נתמכים בעמדת המתלוננת. המתלוננת דיווחה כי הטיפול הוביל לשינוי משמעותי בהתנהגותו של הנאשם כלפיה וכלפי ילדיהם, והוא עורך מאמצים לשקם את קשריו, לנהוג בסבלנות, מסייע בטיפול בבנם הצעיר ומהווה דמות משמעותית עבור הילדים. המתלוננת הביעה רצון כי הנאשם ימשיך בהליך טיפולי אשר בתקווה יוביל לשיפור נוסף בהתנהלותו, ויבססו.

13. הנאשם מועסק מזה 25 שנים באותו בית עסק, כטכנאי מחשבים וכאחראי שירות. הנאשם טען כי מדובר בעסק עצמאי, שלו לקוח אחד מרכזי וגדול, וכי קיים סיכון להמשך קיומו של העסק, ולפיכך הוא עלול להימצא בעתיד במצב שבו עליו לחפש עבודה אחרת. הנאשם טען כי במידה ויבקש להתקבל לעבודה במקום אחר, הרשעתו בדין עלולה להעיב על סיכויי קבלתו. מדובר בחשש עתידי, שאמנם אינו קונקרטי, ובנסיבות אחרות לא היה ניתן ליתן לו משקל, ואולם בנסיבות הנוכחיות, המשלבות עבירה בלתי חמורה, שבוצעה על ידי נאשם נורמטיבי, במשפחה שממשיכה להתקיים, בדיווח חיובי מהמתלוננת, ובאופן טיפולי - מצאתי את המלצת שרות המבחן כראויה לאימוץ. נסיבותיו האישיות המיוחדות של הנאשם, שטיפול מאז גיל צעיר ועד ימי ההווה, באח נכה, השווה במוסד, הוו אף הן משקל בהחלטתי. שוכנעתי כי אכן, כפי שהנאשם טען, מדובר באירוע פלילי יחידי אשר איננו מאפיין אותו.

14. ענישה בעבירות אלימות במשפחה, ראוי שתבחן את ההשלכות על קורבנות העבירה, שמטבע הדברים מושפעים מענישתו של מבצע העבירה. במקרה זה, הגם שמדובר בחשש שאינו ישיר ומיידי לפגיעה בפרנסה, שוכנעתי כי ביטול הרשעה יסייע בעת זו להמשך הטיפול והשיקום למשפחת הנאשם.

המתלוננת הביעה את עמדתה כי היא מעוניינת בהמשך הטיפול, ומכאן חשיבות נוספת של צו המבחן. יובהר לנאשם כי אם לא יתמיד בטיפול, ואם יתקבל לגביו דיווח שלילי, הרי שקיים סיכון כי יישפט מחדש, יורשע בדין ועונשו יוחמר.

15. נוכח המפורט לעיל, אני מאמצת כלשונה את המלצת שרות המבחן, מבטלת את הרשעתו של הנאשם ומטילה עליו צו מבחן לתקופה של 18 חודשים, במהלכם יעמוד הנאשם בפיקוח שרות המבחן ויבצע את כל אשר יוטל עליו.

בית המשפט מסביר לנאשם כי במידה ולא ימלא אחר צו זה או יעבור עבירה נוספת בתקופת הצו, יהיה צפוי לעונש על העבירה בגינה הוצא הצו ובית המשפט יוכל לגזור את עונשו מחדש.

זכות ערעור לבית-המשפט המחוזי בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, כ"ז סיוון תשע"ט, 30 יוני 2019, במעמד הצדדים.